

POLITIET

**POLITIETS
TRUSSELVURDERING
2022**

FORORD

Politiet skal bidra til redusert kriminalitet og økt trygghet for innbyggerne. Forebygging er vår hovedstrategi.¹ Politiet gjør størst nytte for seg dersom vår virksomhet og vårt samarbeid med andre aktører, bidrar til å redusere forekomsten av kriminelle handlinger og uønskede hendelser, reduserer skadevirkningene og hindrer gjentakelse.

Politiet og våre samarbeidsaktører må ha god kunnskap om samfunns- og kriminalitetsutviklingen og om årsaker til kriminalitet og uønskede hendelser, for å kunne gjøre gode prioriteringer og iverksette de rette tiltakene. Politiets trusselvurdering (PTV) er politiets nasjonale situasjonsbilde og beskriver et utvalg av kriminalitetstrusler.

Dette er andre året på rad at PTV blir utarbeidet i dette formatet. Trusselvurderingen vil bli en årlig publikasjon fremover. Målet er at dette skal være et bidrag til felles situasjonsforståelse og bidra til prioriteringer og valg av tiltak for politiet og samarbeidsaktører.

Benedicte Bjørnland
Politidirektør

¹ Politidirektoratet (2020). *I forkant av kriminaliteten: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)*. Oslo: Politidirektoratet.

INNHOOLD

FORORD	2
INNLEDNING	4
SAMMENHENGER MELLOM KRIMINALITETSTRUSLER	7
SAMMENDRAG	9
1. TRUSLER MOT OFFENTLIG RO, ORDEN OG ALMINNELIG TRYGGHET	12
2. TRUSLER MOT LIV, HELSE OG PERSONLIG INTEGRITET	18
3. TRUSLER MOT ØKONOMI OG ARBEIDSLIV	26
4. TRUSLER MOT RESSURSGRUNNLAG OG MILJØ	33
5. TRUSLER MOT IKT-SIKKERHET OG DIGITAL INFRASTRUKTUR	39
6. TRUSLER MOT GRENSESIKKERHET OG INDRE SIKKERHET	43
VEDLEGG: NASJONALE TRUSSEL- OG RISIKOVURDERINGER	47

INNLEDNING

Politiets trusselvurdering (PTV) beskriver utvalgte særlig alvorlige kriminalitetstrusler som faller inn under politiets ansvarsområde, og gir en fremtidsrettet vurdering av disse. Truslene er valgt ut basert på alvorlighet, samt omfanget av og utviklingen til kriminaliteten.

PTV skal bidra til en felles situasjonsforståelse av de kriminalitetstruslene samfunnet står overfor, og danne grunnlag for forebyggende samhandling med private og offentlige aktører. Rapporten må ses i sammenheng med øvrige nasjonale trusselvurderinger fra ulike virksomheter.

PTV er utarbeidet av Kripos på oppdrag fra Politidirektoratet, i samhandling med samtlige politidistrikt og særorgan. Rapporten bygger på politiets samlede etterretningsproduksjon. I tillegg bygger rapporten på informasjon fra nasjonale og internasjonale kilder, som forskningsrapporter og rapporter fra ulike samarbeidspartnere.

Denne trusselvurderingen løfter frem de kriminalitetstruslene som er vurdert som spesielt alvorlige, og hvor det forventes en særlig negativ utvikling. Disse er blant annet

vurdert på bakgrunn av kriminaliteten aktørene utfører og hvilken trussel kriminaliteten utgjør mot individ og samfunn. Rapporten er utarbeidet i henhold til prinsippene i *Etterretningsdoktrine for politiet*.² Den gir korte beskrivelser av kriminalitetstruslene og sentrale premisser for vurderingene.

Ettersom PTV inneholder fremtidsrettede vurderinger, gir ikke disse sikker kunnskap. Satt inn i en kontekst vil de likevel gi bedre innsikt og forståelse, samt bidra til å redusere usikkerhet om fremtidig utvikling. Vurderingene retter seg inntil ett år frem i tid. Med mindre annet er spesifisert, er vurderingene nasjonale.

² Politidirektoratet (2020) *Etterretningsdoktrine for politiet*. Oslo: Politidirektoratet.

Rapportens oppbygning

Rapporten starter med å beskrive identifiserte sammenhenger mellom kriminalitetstrusler. Videre følger et sammendrag som gir en oversikt over særlig alvorlige trusler og forventet utvikling. Så følger seks kapitler som beskriver hva som er og kan bli en alvorlig kriminalitetstrussel mot:

- *offentlig ro, orden og alminnelig trygghet*
- *liv, helse og personlig integritet*
- *økonomi og arbeidsliv*
- *ressursgrunnlag og miljø*
- *IKT-sikkerhet og digital infrastruktur*
- *grensesikkerhet og indre sikkerhet*

Hvert kapittel starter med en situasjonsbeskrivelse for å gi kontekst og bakgrunn for kriminalitetstruslene. Beskrivelsene inneholder overordnet kriminalitetsutvikling,

relevante påvirkningsfaktorer, sentrale trender og handlemåter samt kjennetegn ved de mest fremtredende aktørene. Situasjonsbeskrivelsene er ikke uttømmende.

Deretter presenteres særlig alvorlige kriminalitetstrusler for hvert område, med en vurdering av fremtidig utvikling. Truslene presenteres ikke i prioritert rekkefølge.

Vurderinger vil alltid inneholde en grad av usikkerhet. For å håndtere dette på en standardisert og strukturert måte er det benyttet sannsynlighetsord. Formålet med standardiserte sannsynlighetsord er å kommunisere sannsynlighet på en lik måte for å unngå uklarheter. Begrepene og de tilhørende beskrivelsene av begrepens betydning er utarbeidet i et samarbeid mellom politiet, Politiets sikkerhetstjeneste og Forsvaret.

Sannsynlighetsgrader

Nasjonal standard	Beskrivelse	NATO standard
Meget sannsynlig	<i>Det er meget god grunn til å forvente ...</i>	Highly likely (>90 %)
Sannsynlig	<i>Det er grunn til å forvente ...</i>	Likely (60–90 %)
Mulig	<i>Det er like sannsynlig som usannsynlig ...</i>	Even chance (40–60 %)
Lite sannsynlig	<i>Det er liten grunn til å forvente ...</i>	Unlikely (10–40 %)
Svært lite sannsynlig	<i>Det er svært liten grunn til å forvente ...</i>	Highly unlikely (<10 %)

SAMMENHENGER MELLOM KRIMINALITETSTRUSLER

Flere faktorer virker sammen på tvers av flere kriminalitetstrusler og påvirker kriminalitetsutviklingen. Internasjonale trender, koronapandemien og den teknologiske utviklingen har innvirkning på kriminaliteten i Norge. Videre er det flere kriminalitetstrusler som henger tett sammen og mange av aktørene begår flere former for kriminalitet.

Mange kriminalitetstrusler understøttes og muliggjøres av teknologi, særlig sosiale medier, noe som utvider handlingsrommet til aktørene. Dette gjelder blant annet kjøp og salg av ID-dokumenter, bedragerier og seksuelle overgrep, samt deling av volds-videoer som kan bidra til å eskalere eller starte nye konflikter.

I rapporten er det vurdert en fremtidig økning i vold på flere områder. Dette gjelder i hjemmet, blant enkeltpersoner med alvorlige psykiske lidelser og potensial for utøvelse av vold. I tillegg er det vurdert en økning i vold og personran blant mindreårige, spesielt gutter. Videre er det flere kriminalitetsutfordringer som treffer unge. I familier der mindreårige mishandler dyr, er det også funnet forhøyet fare for vold i hjemmet.

Flere kriminalitetstrusler omhandler unge gutter, og stadig flere er yngre. Det er også vurdert at en del unge gutter som begår kriminalitet er sårbare for rekruttering til kriminelle nettverk. I tillegg ser man en økning i mindreårige som selger egenprodusert seksualisert materiale. De fornærmede er både gutter og jenter, men unge gutter er også kjøpere. Flere kjente aktører fra organiserte kriminelle grupper*, som driver med narkotika-, våpen- og voldskriminalitet, har også

etablert seg i næringslivet. Dette har gitt aktørene en større bredde som inkluderer både økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Virksomheter de kriminelle aktørene har etablert seg i blir benyttet til å hvitvaske kriminelt utbytte. Flere hvitvasker også gjennom eiendomsmarkedet. Aktørenes bruk av advokater, regnskapsførere og revisorer er i mange tilfeller sentral for gjennomføringen av de kriminelle handlingene. Organiserte kriminelle grupper spesialiserer seg på ulike former for kriminalitet. Gruppene samarbeider med hverandre ved å unytte hverandres kapasiteter og dermed oppnå større profitt.

Miljøkriminalitet er i hovedsak motivert av profitt. Den er derfor også tett sammenvevd med økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Slike sammenkoblinger skjer ofte i form av lovstridige kostnadsbesparelser knyttet til helse, miljø og sikkerhet.

* *Organisert kriminell gruppe* er en gruppe bestående av tre eller flere individer som normalt samarbeider med hverandre, med intensjon og kapabilitet til å begå alvorlig kriminalitet over tid, hvilket innebærer elementer av planlegging, kontroll og koordinering. Motivet er ofte, men ikke alltid, vinning eller makt.

SAMMENDRAG /

Dette sammendraget inneholder en oversikt over de særlig alvorlige kriminalitetstruslene og forventet utvikling av disse

- Det forventes at antall voldshendelser blant mindreårige vil øke, og gutter vil være ansvarlig for de fleste av disse hendelsene. Bruk av sosiale medier for å spre informasjon om voldshendelser kan bidra til økningen.
- Omsetning og bruk av MDMA og kokain forventes økt som følge av videre gjenåpning av samfunnet. Økningen i bruk av MDMA vurderes som en særskilt trussel for mindreårige. Økningen i bruk av kokain knyttes til unge voksne.
- Den kriminelle aktiviteten til 1% MC-klubbene er ventet å øke. Klubbene vil fortsette med nyetableringer og rekrutteringer.
- Trusler og hatefulle ytringer forventes å øke i omfang. Omfanget kan legitimere ytringene og virke radikaliserende på enkeltindivider med intensjon om å utøve hatmotivert vold.
- Omfanget av aktører som kjøper egenprodusert seksualisert materiale, og antall mindreårige fornærmede antas å øke som følge av lav oppdagelsesrisiko for gjerningspersonen og at fornærmede tiltrekkes av profit.
- Det ventes en økning i voldsutøvelse begått av personer med alvorlig psykisk sykdom. Dette begrunnes med en rapportert økning, endringer i tjenestetilbudet i psykisk helsevern samt at pandemien kan ha forverret situasjonen til personer med alvorlige psykiske lidelser.
- Overgrep begått av reisende seksualforbrytere mot barn i utlandet forventes å øke markant etter hvert som reisestriksjonene letter og reisevirksomheten normaliseres.
- Voldsutøvelse i nære relasjoner er vurdert til å forbli på et forhøyet nivå. Pandemien har medført en økning i vold i nære relasjoner, drevet av sosial isolasjon og økonomiske nedgangstider.
- Næringsvirksomhet innen bransjer med lave krav til formalkompetanse vil bli brukt av aktører innen narkotika- og arbeidslivskriminalitet til å hvitvaske kriminelt utbytte.
- Det forventes at omfanget av under- og feilrapportering av fisk og skalldyr vil øke. Dette ses i sammenheng med konkurransevriddningen aktørene oppnår ved å sette ulovlig omsetning av fisk og skalldyr i system.

- Profesjonelle aktører vil være sentrale i gjennomføringen av alvorlig kriminalitet. Det er primært etablerte kriminelle aktører som benytter seg av profesjonelle tilretteleggere.
- Kriminelle nettverk involverer seg i ulike segmenter av arbeidslivet. Bransjer med lave krav til formalkompetanse vil være mest utsatt. Det forventes at kriminelle nettverk i økende grad vil begå skatte- og avgiftskriminalitet, lønnstyverier, bedragerier og utnyttelse av arbeidstakere i utvalgte bransjer.
- Under koronapandemien har det vært en økning i antall tilfeller av investeringsbedrageri. Det forventes at slike bedragerier vil fortsette å øke.
- Det er vurdert at omfanget av ulovlig eksport av elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall) vil øke. Dette ses i sammenheng med et høyt forbruk av EE-produkter i Norge, kombinert med høy etterspørsel etter EE-avfall i Øst-Europa og Afrika.
- Marin forsøpling fra skipstrafikk forventes å øke som følge av mangel på mannskap og at skip overlesses samtidig som ekstremvær forekommer oftere. Aktører forsøpler med overlegg, blant annet på grunn av kostnadsbesparelser.
- Ulovlig terrenginngrep antas å øke som følge av økt utbygging av og etterspørsel etter hytter. Vesentlige terrenginngrep begås av eiendomseiere, ofte i samarbeid med entreprenører, og begge oppnår økonomiske gevinster.
- Det er en ventet økning i antall aktører som mishandler og utfører overgrep mot dyr. Økt deling på sosiale medier inspirerer også flere enn tidligere til å begå slik kriminalitet. Fysisk vold i hjemmet kan være en medvirkende årsak til at barn utøver vold mot dyr.
- Norske bedrifter og offentlige virksomheter vil bli utsatt for løsepengevirus. Det er forventet at virksomheter med samfunns-kritiske funksjonen vil bli rammet.
- Norske bedrifter og offentlige virksomheter vil bli utsatt for datainnbrudd og datatyveri. Det er vurdert at virksomheter med samfunnskritiske funksjoner vil bli utsatt for datatyveri eller datamanipulasjon som følge av datainnbrudd.
- Det er ventet en økning i utlån av norske reisedokumenter til familiemedlemmer eller bekjente i utlandet. Det antas at misbruk av norske dokumenter vil øke som resultat av samfunnets økende krav til sikker identifisering.

A silhouette of a person's head and shoulders in profile, looking upwards. The background is a blurred interior space with a light source, possibly a window or a light fixture, creating a soft glow. The overall mood is contemplative and somber.

1.

TRUSLER MOT
OFFENTLIG RO, ORDEN
OG ALMINNELIG
TRYGGHET

Med trusler mot offentlig ro, orden og alminnelig trygghet i samfunnet menes kriminalitet som skaper utrygghet i det offentlige rom og truer ytringsfriheten. Dette omfatter blant annet gjengrelatert vold og konflikter, organisert kriminalitet, hatefulle ytringer, radikalisering og aktivisme hvor vold kan inntreffe.

1.1 SITUASJONSBESKRIVELSE

Samtlige politidistrikter har tilstedeværelse av organiserte kriminelle grupper. Profitt-motivet er styrende for hvordan organiserte kriminelle grupper dannes, hvordan de driftes, hvilke handlemåter som benyttes og hvilke samarbeid som oppstår. Kriminelle nettverk* består generelt av aktører med høy gjennomføringsevne til å begå alvorlig kriminalitet over tid, som narkotikakriminalitet, økonomisk kriminalitet og voldskriminalitet. Den kriminelle aktiviteten krever både planlegging og koordinering, og nettverkene utviser god tilpasningsevne. Flere av nettverkene har internasjonale knytninger, og noen styres også direkte av aktører i utlandet.

De organiserte kriminelle gruppene opererer transnasjonalt og på tvers av kriminelle markeder, ved hjelp av stadig mer sofistikerte handlemåter og ny teknologi. Det er observert økende bruk av spesialtilpassede krypterte telefoner blant organiserte kriminelle de siste årene. Videre har det vært en utvikling der sentrale aktører knyttet til innførsel av narkotika til Norge bosetter seg helt eller delvis i Spania. Aktørene kjøper narkotikaen enten direkte fra produsentene, eller fra kriminelle nettverk som fungerer som grossister. En modus som har økt under pandemien er smugling av narkotika skjult i legal varetransport.

Gjengrelatert kriminalitet er mest fremtredende i og rundt byer, og særlig på det sentrale Østlandet. De kriminelle gjengene er ofte forankret i lokalmiljøer i områder der mange har sosioøkonomiske utfordringer. Generelt er det i dag færre selvdefinerte gjenger som benytter et merkenavn eller symboler for tilhørighet, sammenlignet med tidligere. Konflikt mellom gjenger har ofte bakgrunn i narkotikaomsetning, og kan eskalere raskt med stort voldspotensial. I Oslo har det vært

* *Kriminelle nettverk* er et samlebegrep for miljøer, gjenger, grupperinger og sett av individer som er knyttet sammen gjennom kriminalitet. De kriminelle knytningene kan være av både kortvarig og langvarig karakter og involvere alle typer kriminalitet. Nettverkene kan ha større eller mindre grad av struktur og organisering.

flere skyteepisoder i offentlig rom høsten 2021 som kan knyttes til gjengrelaterte aktører. Det er ingen kjent direkte sammenheng mellom skytingene. I gjengkriminalitet inngår også såkalte 1% MC-klubber*. Flere internasjonale 1% MC-klubber ekspanderer fortsatt i Norge. Ekspansjonsaktiviteter, nyetableringer og økt rekruttering henger ofte tett sammen med økt rivalisering, og er tidvis utgangspunkt for grove voldshandlinger og konflikter.

Antall narkotikabeslag har hatt en nedadgående trend de siste fem årene. Imidlertid er beslaglagt mengde for noen stofftyper større, blant annet syntetiske stoffer som amfetamin og MDMA**. Dette kan tyde på et endret forbruksmønster. Salg av narkotika foregår i økende grad på internett og sosiale medier. Omsetningen foregår særlig på Snapchat, og er ofte utført av og rettet mot barn og unge, som dermed utsettes for økt eksponering for, normalisering og tilgjengeliggjøring av narkotika.

Antallet anmeldte grove tyverier har også hatt en nedadgående trend de siste fem årene. Noe av nedgangen i 2020 og 2021 kan tilskrives iverksatte smitteverntiltak under koronapandemien. Siden våren 2021 har imidlertid aktiviteten til mobile vinningskriminelle økt, trolig som følge av lettelser i innreiserestriksjoner. Særlig bygg- og anleggsområder og gårdsbruk blir utsatt for tyveri. Antall anmeldte ran, hvor det er brukt vold eller trusler, har hatt en økende trend de siste fem årene, i motsetning til grove tyverier generelt. Personran forekommer også hyppigere, og knyttes ofte til unge gjengangere som raner andre jevnaldrende. Personran forekommer også ofte internt i kriminelle miljøer.

* 1% MC-klubbenes overordnede mål er å leve på siden av det lovlydige samfunnet med egne lover og regler, derav uttrykket "1%", som betegner den ene prosenten som står utenfor samfunnet. Lojalitet til klubben er grunnleggende.

** MDMA (3,4-metylendioksymetamfetamin), virkestoffet i ecstasy, er et sentralstimulerende rusmiddel.

1.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Økt vold blant mindreårige

Det er sannsynlig at antall voldshendelser blant mindreårige vil øke og at gutter vil være ansvarlig for de fleste av disse hendelsene. Videre er det mulig bruken av sosiale medier for å spre informasjon om voldshendelser vil bidra til økt omfang.

Det begås stadig mer vold blant mindreårige i Norge. Mange av aktørene er i alderen 14–17 år. De fleste er gutter, men det er også en økning i voldshendelser mellom jenter. Det er registrert en økning i antall saker med mange unge gjerningspersoner isamme voldshendelse. Noen av ungdommene er kjent for politiet fra tidligere kriminell aktivitet. Økningen ses også i sammenheng med smitteverntiltak under koronapandemien, som førte til fysisk isolasjon og en avhengighet av digitale hjelpemidler for sosial samhandling. Dette kan ha forsterket sårbarhetsfaktorer for kriminalitet, som sosioøkonomiske forskjeller og utenforskap. De samme

aktorene bidrar til at ungdom blir mer sårbare for å bli rekruttert inn i kriminelle nettverk.

Voldshendelsene blir ofte filmet og distribuert på sosiale medier, noe som bidrar til å skape frykt blant andre ungdommer. Spredning av voldshendelser på sosiale medier kan bidra til å starte nye eller eskalere allerede pågående konflikter. Det kan også medføre represalier å gi opplysninger til politiet.

Økning i bruk av MDMA og kokain blant mindreårige og unge voksne

Det er sannsynlig at det vil bli økt omsetning og bruk av MDMA og kokain som følge av gjenåpning av samfunnet. Økningen i bruk av MDMA vurderes som en særskilt trussel for mindreårige. Økningen i bruk av kokain knyttes i hovedsak til unge voksne.

Både MDMA og kokain blir benyttet i sosiale sammenhenger. Stoffene brukes gjerne av unge voksne, men også av mindreårige. Markedsføringen på sosiale medier rettes i stor grad mot de under 18 år samt unge

voksne, og det er de senere årene observert en endring i holdninger knyttet til bruk. Omsetning og bruk av MDMA og kokain foregår blant ungdom helt ned i ungdomsskolealder.

Bruken av kokain i Norge har vært økende siden 2016, og det er særlig unge voksne som bruker kokain. Kokain er det vanligste illegale rusmiddelet i utelivet etter cannabis, og stoffet blir benyttet av personer i alle samfunnslag.

Internasjonale kriminelle 1% MC-klubber fortsetter å ekspandere i Norge

Det er sannsynlig at den kriminelle aktiviteten til de norske 1% MC-klubbene vil øke. Det er også meget sannsynlig at klubbenes ekspansjonsfase vil fortsette, med aktiviteter knyttet til nyetablering og rekruttering. Det er imidlertid lite sannsynlig at ekspansjon vil lede til en større voldelig konflikt mellom de store 1% MC-klubbene i Norge.

I Norge har vi en rekke store 1% MC-klubber. I løpet av det siste året har verdensomspennende 1% MC-klubber etablert nye avdelinger, tilknyttet seg nye støtteklubber og rekruttert nye medlemmer i Norge. Medlemsmassen i 1% MC-klubbene består i hovedsak av aktører som er godt etablert i narkotikamarkedet og som over tid har vært forbundet med voldslovbrudd.

Ekspansjonsaktiviteter påvirker ofte den eksisterende maktbalansen mellom kriminelle nettverk. Aktiviteten oppfattes gjerne som en provokasjon, spesielt dersom etableringen skjer i kjerneområdet til allerede etablerte nettverk, og truer deres inntektsgrunnlag. I Norge har konfliktnivået mellom 1% MC-klubber generelt vært lavt i over 20 år, men sameksistensen virker til tider skjør, med tilfeller av grov vold.

En konfliktdepennende faktor er at store internasjonale 1% MC-klubber nå kriminaliseres i flere europeiske land. I Norge ble det i juli 2021 innført en lov som åpner for at rettsvesenet kan forby kriminelle sammenslutninger, som

1% MC-klubber kan defineres som. Ledelsen på øverste nivå internasjonalt i store 1% MC-klubber har de siste årene gitt ordre om å handle strategisk for å unngå kriminalisering, noe som reduserer potensialet for større voldelige konflikter.

Trusler og hatefulle ytringer øker i omfang

Det er meget sannsynlig at trusler og hatefulle ytringer vil fortsette å øke i omfang både på digitale og fysiske flater. Det er også mulig at det stadig økende omfanget legitimerer ytringene og virker radikaliserende på enkeltindivider med intensjon om å utøve hatmotivert vold.

Antall registrerte hatefulle ytringer har økt jevnt siden 2015. I digitale kommentarfelt, fora og e-poster fremsettes daglig et stort antall negative ytringer mot privatpersoner og grupper. De aller fleste ytringene gjelder etnisitet og hudfarge, men også religion og livssyn, seksuell legning og nedsatt funksjonsevne blir gjenstand for slike

ytringer. Omtrent hver fjerde lokalpolitiker har opplevd å motta trusler eller hatefulle ytringer. Flere politikere og privatpersoner uttrykker at hatefulle ytringer fører til at de vegrer seg for å delta i debatter og diskusjoner, eller modererer sine ytringer. Enkelte avstår også helt fra å delta.

Trusler og hatefulle ytringer fremsettes av et bredt spekter av befolkningen, ofte som følge av frustrasjon, politisk uenighet og ideologisk overbevisning. Det er svært få som har intensjon om å omsette ytringene til fysisk vold. Ekkokamre i grupper på nett kan imidlertid virke radikaliserende på enkeltpersoner som er tilbøyelige til å gå fra uttalt intensjon til kriminell handling. Personalisert innhold på sosiale medier basert på avanserte algoritmer forsterker denne utviklingen.

2.

TRUSLER MOT LIV, HELSE OG PERSONLIG INTEGRITET

Med trusler mot liv, helse og personlig integritet menes vold og seksuelle overgrep mot barn og voksne. Trusler mot personlig integritet inkluderer også krenkelser av identitet og verdighet, som hatvold, menneskehandel og æresrelatert vold.

2.1 SITUASJONSBESKRIVELSE

Rapportering fra politidistrikter og ulike hjelpetjenester innen helsevesen og barnevern tyder på at periodevis nedstengning av samfunnet i kombinasjon med isolasjon og økonomisk stress har ført til økt omfang av vold og seksuelle overgrep i familier, særlig i familier der overgrep fant sted også før pandemien.

I 2020 ga Kompetanseteamet mot tvangs-ekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll veiledning i over 200 saker som gjaldt trusler og vold. Æresrelatert vold og negativ sosial kontroll oppstår ofte i situasjoner der kvinner tar initiativ til samlivsbrudd, eller der unge motsetter seg familiens regler. I enkelte miljøer utøves den negative sosiale kontrollen også av personer utenfor familien.

Disse overvåker miljøet og informerer familien om hendelser.

Antall drap per år i Norge er stabilt. I 2021 var det 29 ofre fordelt på 23 drapssaker i Norge. Kvinner ble oftest drept av nær familie, mens menn oftest ble drept av en venn eller bekjent. I årene mellom 2018 og 2021 har det vært flere tilfeller der et voksent barn har drept en eller begge av sine foreldre. Forekomsten av slike hendelser er større enn den har vært tidligere.

I rapporteringsperioden har flere personer blitt dømt for å ha utnyttet stilling eller tillitsverv til å begå seksuelle overgrep, eksempelvis lærere, trenere eller helsepersonell. Kombinasjonen av fornærmedes alder, et skjevt maktforhold og graden av tillit bidrar til at slike overgrep kan pågå lenge uten at fornærmede forteller om overgrepene.

Nasjonale og internasjonale politimyndigheter har uttrykt bekymring for at personer med en seksuell interesse for barn har utnyttet barns økte skjermbruk under koronapandemien. Barn og unge bruker sosiale medier i økende grad til deling og omsetning av egenprodusert seksualisert

materiale, samt til å avtale fysiske møter der det også skjer overgrep.

I 2021 har det vært en økning av kontoer på Snapchat, der det blant annet deles nakenbilder av ungdom som hverken kjenner til eller har samtykket til delingen. Kontoene benyttes også til mobbing, salg av narkotika, avtaling av slåsskamper og deling av voldsvideoer. Disse kontoene har mange medlemmer, noen helt ned i 11-årsalderen. Deling av vold på sosiale medier gir økt oppmerksomhet blant enkelte unge og fungerer som en driver for utøvelse av ny vold.

Deling av overgrepsmateriale er i større grad enn før profittmotivert. Flere norske borgere har betalt med kryptovaluta for å få tilgang til overgrepsmateriale på det mørke nettet. Kryptert, nettbasert kommunikasjon og anonymiserte betalingsløsninger forenkler kommunikasjon, fildeling og pengeoverføringer mellom seksualforbrytere.

De kriminelle aktørene bak utnyttelse til arbeid er i hovedsak utenlandske statsborgere med norskregistrerte firmaer innenfor transport-, bygg- og anleggs-

bransjene. Aktørene er i noen tilfeller også involvert i andre typer kriminalitet, som økonomisk kriminalitet, narkotikakriminalitet og allikvirksomhet. Eksempler på aktørenes kontrollmetoder er tilbakeholdelse av ID-dokumenter og trusler om bruk av vold eller oppsigelse.

Både norske og utenlandske kriminelle aktører er involvert i rekruttering, transport og organisering av utenlandske kvinner for utnyttelse til prostitusjon i Norge. Digitale plattformer gir aktørene økte muligheter for kontroll, slik at geografisk avstand blir mindre relevant. Aktørene bruker internett både til å rekruttere kvinner og annonsere seksuelle tjenester. Trusler om vold mot kvinnene eller deres familier i hjemlandet samt tilbakeholdelse av pass er blant aktørenes kontrollmetoder.

2.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Voksne kjøper mindreåriges egenproduserte seksualiserte materiale

Det er sannsynlig at både omfanget av aktører som kjøper egenprodusert seksualisert materiale, og antall fornærmede vil øke som følge av lav oppdagelsesrisiko for gjerningspersonen og at fornærmede tiltrekkes av profitt. Det er mulig at antall mellommenn vil øke, da disse aktørene har muligheter for profitt gjennom både salg av bilder og utpressingsmuligheter overfor kjøper.

De siste årene er det registrert en økning i antall aktører som betaler mindreårige for seksualiserte bilder og filmer som de mindreårige har produsert av seg selv, såkalt egenprodusert seksualisert materiale.

Kriminaliteten preges av at gjerningspersonene opplever oppdagelsesrisikoen som lav, og de fornærmede tiltrekkes av

profitt. Aktørene bruker ulike digitale plattformer som Omegle, Tinder, Badoo og Snapchat til å komme i kontakt med de fornærmede. Det seksualiserte materialet deles i hovedsak på Snapchat.

Betalingen skjer ved bruk av ulike digitale betalingsløsninger, digitale gavekort, eller gaver i form av spilltjenester. Mange fornærmede er selv aktive ved at de oppretter profiler med formål om å tjene penger. Ofte sprer dette seg i vennegjenger, der de fornærmede oppfordrer hverandre til å selge egenprodusert seksualisert materiale. Det har blitt rapportert om tredjepersoner som opptrer på vegne av fornærmede, der de skaffer kunder eller blir kontaktet av gjerningspersoner som ønsker å kjøpe materiale. Tredjepersonene har profitert økonomisk, også etter å ha presset kundene for penger i etterkant.

Mange gjerningspersoner ønsker ytterligere seksualisert kontakt med de mindreårige, noe som kan føre til at den mindreårige blir presset til å selge flere bilder og filmer, i noen tilfeller med grovere innhold. I enkelte tilfeller utfører de fornærmede handlinger med seg selv som juridisk tilsvarende voldtekt.

I andre tilfeller utvikler relasjonen seg til fysiske møter, der den mindreårige blir presset eller forledet til fysiske seksuelle handlinger.

De fleste som kjøper egenprodusert seksualisert materiale av mindreårige, er menn. Det er flest voksne som er kjøpere, men også en betydelig andel er selv mindreårige. Mange har tidligere begått seksuallovbrudd. De fornærmede er både gutter og jenter. De fleste er mellom 13 og 17 år, men det er også eksempler på fornærmede helt ned i 10-årsalderen.

Egenprodusert seksualisert materiale som blir solgt, blir i flere tilfeller delt videre til enkeltpersoner eller til større fora på internett. Omfanget av overgrepsmateriale på internett har økt hvert år de siste årene, det samme har mengden egenprodusert seksualisert materiale.

Økning i grov vold begått av personer med alvorlige psykiske lidelser

Det er sannsynlig at det vil bli en økning i voldsutøvelse begått av personer med alvorlig psykisk sykdom. Det er mulig at antall grove voldshendelser utøvet av personer med alvorlig psykisk sykdom vil fortsette å øke. Det er meget sannsynlig at enkelte hendelser vil medføre tap av liv. Dette begrunnes med en rapportert økning i alvorlig vold begått av personer med alvorlig psykisk sykdom og endringer i tjenestetilbudet i psykisk helsevern samt at pandemien kan ha forverret situasjonen til personer med alvorlige psykiske lidelser.

Flere politidistrikter rapporterer om en økning i forekomsten av grov vold begått av personer med alvorlige psykiske lidelser*. Flere av hendelsene har resultert i drap. Volden utføres oftest ved bruk av lett tilgjengelige våpen som kniv, men skytevåpen blir også brukt. Volden rammer voldsutøvers egen familie, tilfeldige personer og offentlige tjenestepersoner som vedkommende er i kontakt med. Høsten 2021 var det flere hendelser

* Med *alvorlige psykiske lidelser* siktes det her primært til personer med psykoselidelser. Psykoselidelser er en sammensatt gruppe psykiske lidelser kjennetegnet ved psykose, som er en alvorlig forstyrret virkelighetsoppfatning eller en forvirringstilstand. Psykoselidelser er en sekkebetegnelse som blant annet inkluderer schizofreni, paranoide psykoser (vrangforestillingslidelser), schizoaffective lidelser, stoffutløste psykoser og akutte og forbigående psykoser.

der personer med alvorlig psykisk sykdom begikk drap og drapsforsøk på offentlig sted.

De fleste gjerningspersonene er menn. En betydelig andel av aktørene misbruker rusmidler. I mange tilfeller er voldsutøveren enten uten tett oppfølging fra helsevesenet, eller så skjer voldsutøvelsen kort tid etter utskrivning fra sykehus. Noen gjerningspersoner har tidligere vært underlagt tvungent psykisk helsevern.

Økning i vold begått av personer med alvorlige psykiske lidelser kan blant annet forklares med en reduksjon i tjenestetilbudet innen psykisk helsevern, endringer i lovverket om tvungent psykisk helsevern og koronapandemien. Antall døgnplasser for voksne er omtrent halvert de siste 20 årene. Siden 2017 har hovedregelen vært at pasienter med evne til å samtykke ikke lenger kan tvangsbehandles, dog med unntak for tilfeller der pasienten utgjør en nærliggende og alvorlig fare for eget liv, eller andres liv eller helse. Både forskning og bekymringer fra brukerorganisasjoner og fagpersoner taler for at pandemien kan ha forverret den psykiske helsen til mange personer med psykiske vansker og rusproblemer.

Norske borgere begår seksuelle overgrep mot barn i utlandet

Det er meget sannsynlig at overgrep begått av norske reisende seksualforbrytere mot barn i utlandet vil øke markant, etter hvert som reiserestriksjonene letter og reisevirksomheten normaliseres. Det er mulig at antall norske borgere som begår direkteoverførte overgrep, er høyere nå enn før pandemien.

Norske seksualforbrytere begår overgrep mot barn i utlandet, særlig i land hvor det er større tilgang på sårbare barn og mindre fare for å bli anmeldt og straffet for seksuelle overgrep mot barn. Overgrepene skjer ved fysiske kontaktovergrep eller ved kjøp av direkteoverførte bestillingsovergrep*.

FN rapporterer om at de sosioøkonomiske konsekvensene av koronapandemien globalt har økt faren for at flere barn kan bli utsatt for seksuell utnyttelse, både over internett og ved fysiske overgrep. Økonomisk krise i familier grunnet arbeidsledighet, omsorgspersoners død og nedstengning av skoler eller velferdsinstitusjoner er blant faktorene

* Direkteoverførte bestillingsovergrep gjennomføres ved at aktøren i Norge bestiller hvilke overgrep som skal gjennomføres mot barnet, som befinner seg i et annet land. Overgrepene overføres direkte over internett.

som fører til at barn havner i en situasjon der de blir tvunget til å selge seksuelle tjenester.

De fleste av de reisende seksualforbryterne begår seksuelle overgrep mot barn i utlandet fordi anledningen byr seg, mens noen reiser med en klar intensjon om å begå overgrep. Enkelte bosetter seg i landet eller opptrer som velgjørere, for eksempel ved å knytte seg til en veldedig organisasjon. Ofrene er ofte barn som utnyttes til prostitusjon, eller barn av utenlandske kvinner som gjerningspersonene innleder et forhold til.

Globale reiserestriksjoner under koronapandemien har ført til at norske borgere har begått færre fysiske seksuelle overgrep mot barn i utlandet. Ifølge flere internasjonale rapporter har pandemien ført til at utnyttelse av barn i større grad skjer over internett. I *Internet Organised Crime Threat Assessment fra 2021* rapporterer Europol om at trusselen knyttet til direkteoverførte bestillingsovergrep fra Filippinene har økt under pandemien. Filippinene omtales som et knutepunkt for denne kriminaliteten. Økningen forklares blant annet med at reisende seksualforbrytere kan ha erstattet fysiske overgrep mot barn med nettbaserte overgrep.

Vold i nære relasjoner har økt

Det er sannsynlig at voldsutøvelse i nære relasjoner vil forbli på et forhøyet nivå. Pandemien har medført en økning i vold i nære relasjoner, drevet av sosial isolasjon og økonomiske nedgangstider. Pandemiens videre utvikling er usikker, det samme er dermed også omfanget av familier som vil preges av sosial isolasjon og økonomiske problemer. Sosioøkonomiske konsekvenser vil kunne vedvare etter at smittetrykket avtar, noe som kan opprettholde et høyt konfliktnivå, høy forekomst av alkohol- eller rusmisbruk og dermed forhøyet voldsutøvelse.

Både politidistriktene, offentlige instanser og ulike hjelpetjenester har meldt om en økning i vold i nære relasjoner under pandemien, noe som kan skyldes kjente faktorer som sosial isolasjon, arbeidsledighet og økonomiske nedgangstider.

Vold i nære relasjoner kan skje episodisk i forbindelse med konflikter eller livskriser, eller kontinuerlig, for å utøve kontroll over partner og barn. I etniske minoritetsmiljøer er noe av volden motivert av at familien vil

unngå tap av ære. De fleste alvorlige voldsutøvelser i nære relasjoner blir ikke kjent for politiet.

I likhet med tidligere år ble det også i 2021 registrert saker som gjelder grov og gjentakende vold i nære relasjoner, for eksempel ved at barn avverger livstruende vold mot mor eller selv har blitt utsatt for grov vold fra en eller begge foreldre over flere år. Fysisk vold fra foresatte forekommer oftest for første gang i barnehage- eller småskolealder.

I 2021 ble seks personer offer for partnerdrap. I 2020 og 2019 var det henholdsvis fire og tre ofre. Forut for partnerdrap har det ofte forekommet partnervold. Drapet skjer gjerne etter at offeret har ytret ønske om å avslutte forholdet.

Vold i nære relasjoner skjer i alle samfunns- lag, men ofte er omstendighetene preget av rusmisbruk, psykiske lidelser eller økonomiske vanskeligheter. I de fleste sakene er det menn som utøver volden, men forskjellene mellom kjønnene er mindre når det gjelder fysisk vold mot barn, der mor kan stå bak en betydelig andel av volden.

3.

TRUSLER MOT ØKONOMI OG ARBEIDSLIV

Med trusler mot økonomi og arbeidsliv menes kriminalitet som rammer både privatpersoner, næringsliv og velferdssamfunnet gjennom økonomiske tap og undergraving av legale strukturer, opparbeidede rettigheter i arbeidslivet og et fritt rettferdig marked.

3.1 SITUASJONSBESKRIVELSE

Som følge av høy levestandard, god økonomi og tilgang på ettertraktede naturressurser er Norge attraktivt for aktører som vil begå en rekke ulike typer økonomisk kriminalitet. Flere typer økonomiske lovbrudd truer finansieringsgrunnlaget for den norske velferdsstaten og opparbeidede velferdsrettigheter. Bruk av foretak er ofte en sentral del av kriminalitetsutøvelsen for økonomiske lovbrudd, som for eksempel bedrageri knyttet til økonomiske støtteordninger under pandemien.

Inntekt som er ervervet i utlandet og ikke oppgis til beskatning i Norge, fortsetter å være en utfordring. Det gjør også komplekse selskapsstrukturer som brukes for å skjule

hvem som er reell eier av selskaper og økonomiske verdier.

Det benyttes ofte pengemuldyr* i hvitvaskingsoperasjoner eller i tilknytning til bedragerier over internett. Nye betalingsløsninger muliggjør raske grensekryssende pengeoverføringer og benyttes i økende grad til hvitvasking. Kryptovaluta er en stadig mer utbredt metode for hvitvasking og benyttes som betalingsmiddel i omsetning av illegale varer og i transaksjoner forbundet med bedrageri og løsepengevirus. Det norske eiendomsmarkedet er kapitalintensivt med hyppig omløp av store beløp, og er derfor også attraktivt for hvitvasking.

Ved andre former for hvitvasking, som konvertering av utbytte til verdigjenstander, benyttes legal næringsvirksomhet ved at det opprettes egne foretak som selger blant annet kostbare klokker.

Handelsbasert hvitvasking er også utbredt. Dette foregår ved at utbytte fra kriminalitet benyttes til å kjøpe lovlige varer som så eksporteres via eksportforetak og deretter selges i utlandet. På den måten kan de

* Med pengemuldyr menes aktører som mottar penger fra én person og overfører dem til en annen, enten digitalt eller som kontanter, mot betaling.

kriminelle føre en lovlig vare ut og selge den i utlandet, og for så å underslå eller overrapportere pris, kvantitet eller kvalitet. Den norske eksportvirksomheten har da mottatt betaling for en lovlig vare, samtidig som utbyttet er hvitvasket. Norske fiskeprodukter, eldre biler og EE-avfall har eksempelvis blitt kjøpt med utbytte fra bedragerier og eksportert.

Fisk og skalldyr er Norges nest største eksportmarked, med en omsetning på nærmere 121 milliarder NOK i 2021. Dette en sammensatt næring med store verdier i omløp, og det er utfordrende for myndighetene å føre effektiv kontroll med etterlevelsen av lovgivningen. Fiskerikriminalitet forekommer gjennom hele verdikjeden, både på havet og på land. Aktørene er både norske og utenlandske.

Arbeidslivskriminalitet foregår ofte i bransjer med høy andel ufaglærte arbeidstakere, manglende reguleringer, lave etableringskostnader og bruk av underleverandører. Svart avlønning, skatte- og avgifts-unndragelser og utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft er sentrale elementer i den kriminelle virksomheten. I enkelte

tilfeller kombineres dette med urettmessige trygdestønader.

De siste årene har flere nye bransjesegmenter med ufaglært arbeidskraft vokst frem, noe som har gjort at kriminelle aktører har kunnet utvide sin virksomhet, ta større markedsandel og etablere seg i nye markeder. Denne typen aktører etablerer nye selskaper gjentatte ganger, tapper dem for verdier og slår dem konkurs. Dette utgjør en trussel for banker som har innvilget foretakene lån og butikker som har solgt dem varer på kreditt.

Bedragerier er svært utbredt i Norge, både mot privatpersoner, foretak og organisasjoner. I 2021 ble det anmeldt nærmere 19 000 bedragerier, som er tilsvarende nivå med 2020. Direktør- og fakturabedrageri er de mest utbredte bedrageriene mot foretak, og de kriminelle benytter sofistikerte og målrettede fremgangsmåter. Koronapandemien har vært en driver i denne utviklingen, blant annet fordi mange foretak ble tvunget til rask digitalisering av virksomheten, med mange ansatte som arbeidet på hjemmekontor.

3.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Hvitvasking i næringsvirksomhet

Det er meget sannsynlig at næringsvirksomhet innen bransjer med lave krav til formalkompetanse vil bli brukt av aktører innen narkotika- og arbeidslivskriminalitet til å hvitvaske kriminelt utbytte.

Næringslivet egner seg godt til å hvitvaske utbytte fra kriminalitet. Dette er fordi foretak har høyere kapitalflyt enn privatpersoner, får høyere kredittgrenser og har en kundemasse som sikrer en tilsynelatende legal fasade. I europeisk sammenheng benytter over 80 prosent av kriminelle nettverk legale foretak som en del av kriminalitetsutøvelsen.

Flere foretak i Norge som benyttes til å hvitvaske kriminelt utbytte, eies av eller kan knyttes til aktører som er godt kjent for narkotikaomsetning. Foretakene befinner seg i arbeidsintensive bransjer med lave formelle kvalifikasjonskrav til ansatte og hyppig

omsetning av varer og tjenester. Aktører som begår skatte- og avgiftsunndragelse, gjør seg skyldige i arbeidslivskriminalitet og de som tilrettelegger for hvitvasking, utgjør en trussel mot statens inntektsgrunnlag. I tillegg påvirker de konkurransevilkårene i næringslivet på en negativ måte. Den hvitvaskede gevinsten fra kriminalitet sikrer også videre eksistensgrunnlag for de kriminelle aktørene.

Svart omsetning av ulovlig fangstet fisk og skalldyr

Det er sannsynlig at omfanget av under- og feilrapportering av fisk og skalldyr vil øke. Dette ses i sammenheng med konkurransevriddningen som oppstår når aktører utvider sin markedsposisjon, fordi de oppnår gevinst fra å sette ulovlig omsetning av fisk og skalldyr i system. Det er også sannsynlig at omfanget av svart omsetning av ulovlig fangstet fisk vil øke.

Fiskerikriminalitet forekommer gjennom hele verdikjeden. Næringsaktørene er uensartede, med stor variasjon i virksomheter og geografisk spredning.

Det forekommer systematisk under- og feil-rapportering av ressursuttaket og landingen av fisk i Norge. Andelen av landingene som unntas rapportering eller rapporteres feil, blir ikke kvoteavregnet korrekt og er fangstet ulovlig. Aktører med kontroll eller sterk innflytelse over virksomheter i flere ledd av verdikjeden benytter sin posisjon til å oppnå gevinst ved å sette omsetning av ulovlig fangstet fisk og skalldyr i system.

Omsetningen av ulovlig fangstet fisk skjer ofte svart ved at salget ikke rapporteres til toll- og skatteetatene. Svart omsetning av ulovlig fangstet fisk og skalldyr unndrar verdier fra fellesskapet og har en konkurranse-vidende effekt på næringen.

Profesjonelle aktører legger til rette for kriminelle

Det er meget sannsynlig at profesjonelle aktører vil være sentrale i gjennomføringen av alvorlig kriminalitet. Det er primært etablerte kriminelle aktører samt aktører i kjente kriminelle nettverk som benytter seg av profesjonelle tilretteleggere.

Profesjonelle aktører som advokater, regnskapsførere, revisorer og eiendoms-meglere – samt ansatte i bank, finans og helsesektoren – har nøkkelroller i samfunnet som innebærer høy grad av tillit. De har ofte god oversikt over regelverket, og dermed også hvordan det kan omgås.

Det er avdekket flere eksempler på profesjonelle aktører som bistår kriminelle med en lang rekke tjenester og utnytter sin rolle for egen eller andres vinning. I flere av sakene, og på tvers av profesjoner, er det tette bånd mellom de profesjonelle aktørene og sentrale aktører i det kriminelle miljøet. Leger knyttes særlig til utstedelse av fiktive legeerklæringer som gir grunnlag for NAV-ytelser og bedrageri av refusjonsordningene til helseforvaltningen.

Innen bank og finans er det særlig tilrettelegging for innvilgelse av lån på uriktig grunnlag som benyttes, mens eiendoms-meglere gjerne brukes som tilretteleggere for hvitvasking via eiendom. Regnskapsførere kan legge til rette for fiktiv fakturering, skatte- og avgiftsunndragelse og arbeidslivs-kriminalitet.

Advokater knyttes blant annet til lekkasje av klausulerte dokumenter og taushetsbelagt informasjon, smugling av varer til innsatte i fengsel og tilrettelegging for misbruk av klientkontoer, for eksempel til å unndra kreditorgjeld eller hvitvaske utbytte fra kriminalitet.

Kriminelle nettverk har etablert seg i arbeidslivet

Kriminelle nettverk involverer seg i ulike segmenter av arbeidslivet. Det er meget sannsynlig at bransjer med lave krav til formalkompetanse vil være de mest utsatte for dette. Noen av disse bransjene har vokst og opplevd økt etterspørsel etter deres tjenester under pandemien, og den økte etterspørselen har vedvart. Det er sannsynlig at kriminelle nettverk i økende grad vil begå skatte- og avgiftskriminalitet, lønns-tyverier, bedragerier og utnyttelse av arbeidstakere i utvalgte bransjer.

Personer med sentrale roller i kriminelle nettverk har etablert seg i det norske næringslivet. Virksomhetene deres benyttes til å begå økonomisk kriminalitet, skjule

annen kriminalitet eller for å gi et skinn av legitimitet.

Kriminelle nettverks deltakelse i næringslivet har resultert i skatte- og avgiftsunndragelse, lønnsstyveri, bedrageri, hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger og bruk av forretningslokaler til narkotikaomsetning. Virksomhetene drives primært innen bransjer som er sårbare for arbeidslivskriminalitet.

Enkelte kriminelle nettverk kjennetegnes av at de består av et større antall personer med samme landbakgrunn eller etnisitet som samarbeider om den kriminelle aktiviteten. Sentrale personer i nettverkene anses å besitte betydelige økonomiske midler, er kjent for voldsbruk og har høy kriminell gjennomføringsevne. Ved å bruke stråpersoner reduserer de oppdagelsesrisikoen.

Flere nettverk har også tilgang til profesjonelle aktører og utro tjenere innen bank og finans, regnskapsføring og advokattjenester. I noen tilfeller har profesjonelle aktører selv sentrale roller i de kriminelle nettverkene. Lave etableringskostnader, betydelige økonomiske gevinster og stor etterspørsel i bransjer med

lave krav til utdanning og kompetanse gir kriminelle nettverk handlingsrom til å enkelt og raskt etablere seg i næringslivet. Med pandemien har slike nettverk fått større muligheter til å kjøpe seg inn i virksomheter med lav likviditet.

Kriminelle profiterer på investeringsbedrageri

Under koronapandemien har det vært en økning i antall tilfeller av investeringsbedrageri, spesielt via falske handelsplattformer. Det er meget sannsynlig at investeringsbedragerier vil fortsette å øke.

Det vært en økning i antall investeringsbedragerier under koronapandemien. Ved investeringsbedrageri blir personer forledet til å investere i prosjekter eller produkter som er verdiløse eller ikke eksisterer. Sosial manipulering er en sentral del av bedrageriprosessen.

Investeringsbedrageri via falske handelsplattformer har blitt svært utbredt, spesielt ved investering i aksjer og kryptovaluta. Nordmenn sender årlig anslagsvis 50 millioner NOK ut av landet bare i bedragerier knyttet

til det som fremstår som investering i kryptovaluta. Det er vanlig at antallet bedragerier generelt øker i ferier.

Mange av de systematiske og velorganiserte investeringsbedrageriene begås av aktører som er tilknyttet annen organisert kriminalitet. Inntektene fra bedrageriene inngår som en del av finansieringen av denne kriminaliteten.

Kriminelle bruker skallselskap til organiserte investeringsbedragerier. I enkelte tilfeller benytter de kriminelle programvare som gir full tilgang til offerets datamaskin og nettbank. Ifølge Europol er investeringsbedrageri en av de raskest voksende formene for kriminalitet.

An underwater photograph showing a large amount of plastic waste, including several clear and blue plastic bags, floating in the water. The water is a deep blue-green color. In the background, there are some small fish and what appears to be a crab. The overall scene depicts marine pollution.

4.

TRUSLER MOT
RESSURSGRUNNLAG
OG MILJØ

Med trusler mot ressursgrunnlag og miljø menes kriminalitet som truer natur, dyr, miljø og kulturminner. Dette omfatter for eksempel ulovlig utslipp og avfallshåndtering, ødeleggende inngrep i naturen, forurensning, handel med truede arter, dyrevelferd og ulovlig uttak av verdifulle naturressurser.

4.1 SITUASJONSBESKRIVELSE

Alvorlig miljø- og dyrevelferdskriminalitet blir ofte begått av næringsaktører, som ofte drives av et ønske om økonomisk vinning eller kostnadsbesparelser.

Uttak av naturressurser utover gitte tillatelser er en fellesnevner for flere typer miljøkriminalitet. Slike kvote- og konsesjonsbrudd kan få alvorlige konsekvenser og vanskeliggjøre forvaltning, eksempelvis i fiskeri- og havbruksnæringene. I sum kan også små overtredelser ha alvorlige konsekvenser og forringe naturen. Dette gjelder særlig ulovlige, irreversible fysiske naturinngrep og arealendringer.

Alvorlig forurensningskriminalitet skyldes ofte manglende vedlikehold, uhell eller bevisste handlinger for å spare kostnader og øke inntjening. Næringsaktører og grunneiere deponerer avfall i strid med lov, enten ved å grave ned avfall, slippe ut skadelige avfallsstoffer eller brenne avfallet.

Europa er et knutepunkt for illegal handel med truede arter mellom Afrika og Asia. Handelen drives av aktører som opererer gjennom kriminelle nettverk. Nettverkene benytter profesjonelle aktører og dokumentforfalskning i smuglingen og enkelte nettverk sikrer seg markedsmonopol på spesielle arter.

Antall beslag av truede arter på grensen i Norge økte under koronapandemien, fra 45 i 2019 til 103 i 2020. Tall fra første halvdel av 2021 viser at det ligger an til å bli like mange beslag i 2021. Videre har antall beslag av helsekost med innhold av truede arter i post- og kurersendinger økt så langt i 2021. Truede arter i norsk fauna utsettes også for ulovlig fangst og sanking, som for eksempel reirplyndring og ulovlig jakt på ulv.

I mange politidistrikter er ulovlig ferdsel med snøskutere, vannskutere og ATV-er en stor og

økende utfordring med alvorlige konsekvenser for dyreliv i utmarksområder og vernede naturområder. Sjøførene er ofte unge. Enkelte kjører i beruset tilstand med økt skadepotensial for både natur og mennesker.

4.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Utenlandske aktører utfører EE-avfall ulovlig

Det er meget sannsynlig at omfanget av ulovlig eksport av elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall) vil øke. Dette ses i sammenheng med et høyt forbruk av EE-produkter i Norge, kombinert med høy etterspørsel etter EE-avfall i Øst-Europa og Afrika, gitt profittmulighetene som ligger i de verdifulle komponentene.

Norge er et av landene i verden med størst forbruk av elektriske og elektroniske produkter. Mellom 4 000 og 10 000 tonn norsk EE-avfall havner årlig på avveie. Tyveri og eksport av utrangerte EE-produkter gir

høy profitt for kriminelle aktører og medfører store tap for gjenvinningsforetakene i Norge. EE-avfall inneholder tungmetaller og giftige industrijemikalier, som er svært miljøskadelige dersom de ikke håndteres riktig.

Ved mange av returpunktene lagres fremdeles EE-avfallet lett tilgjengelig og uten sikring. Avfallet stjeles fra industriområder og elektronikk- og VVS-kjeder over hele Norge. Store mengder avfall blir eksportert ulovlig til Øst-Europa og Afrika hvert år, feildeklart som brukte og fungerende varer. Utførselen av avfall fremstår som godt organisert. Flere av eksportørene er gjengangere. Enkelte forhandlere opplever også å bli truet i forbindelse med tyveriene.

Aktiviteten har pågått under pandemien, selv om innreiserestriksjoner har begrenset grensekryssende trafikk. Så snart reiserestriksjonene er lempet på, har aktiviteten økt.

De kriminelle aktørene er i hovedsak utenlandske borgere som frakter avfallet til land med mangelfull avfallshåndtering, med de betydelige negative miljøkonsekvensene dette medfører.

Næringsaktører forsøpler havet

Det er sannsynlig at marin forsøpling fra skipstrafikk vil øke som følge av mangel på mannskap og at skip overlesses samtidig som ekstremvær forekommer oftere. Aktører forsøpler med overlegg, blant annet på grunn av kostnadsbesparelser.

Havet er en viktig naturressurs. En betydelig del av den marine forsøplingen i Norge er brudd på forurensningsloven, og lovbruddene påfører mange organismer store skader og lidelser. For eksempel kan plast over tid brytes ned til mikroplast, som kan få negative ringvirkninger for det marine økosystemet. Miljøgifter sprer seg over store avstander med luft- og havstrømmer. Marin forsøpling er en stor utfordring i Norge, og oppdagelsesrisikoen er lav.

Motivasjonen er i hovedsak kostnadsbesparelser ved å ikke behandle avfall forsvarlig. De største årsakene til marin forsøpling er etterlatte fiskeredskaper, tap av last og utslipp fra skip og virksomheter som forurenses fra land til hav. Havbruksnæringen etterlater seg også anlegg som staten må bekoste oppryddingen av.

I landbaserte næringer er det særlig mangelfull avfallshåndtering som fører til utslipp i elver og fjorder.

Det er også avdekket at skipsfartøy dumper avfall og det er en økning i antall containere som faller over bord som følge av uhell. Tap av lastecontainere har tidligere ført til utslipp av store mengder plastgranulater og parafinvoks i norske fjorder. Koronapandemien har ført til en global fraktkrise der shippingmarkedet mangler mannskap og overlesser containerskip for å etterkomme vareetterspørsel og bøte på forsinkelser. Mer ekstremvær øker også faren for tap av containere til sjøs.

Eiendomseiere og entreprenører begår ulovlige og alvorlige terrenginngrep

Det er sannsynlig at ulovlig terrenginngrep vil øke som følge av økt utbygging av og etterspørsel etter hytter. Vesentlige terrenginngrep begås av eiendomseiere, ofte i samarbeid med entreprenører, og begge oppnår økonomiske gevinster.

Norge er rikt på variert natur, med særegne plante- og dyrearter som må vernes mot menneskelig inngripen. Summen av slike inngrep medfører at arealer ment for allmennheten privatiseres, og at planter, dyr og marine skapninger dør. Ofte er inngrepene irreversible. I flere tilfeller er det mistanke om at ulovlig uttak av masser eller ulovlig bygging har forårsaket skred, og at konstruksjoner har kollapset med fare for tap av menneskeliv.

Aktørene som utfører de ulovlige terrenginngrepene, er i hovedsak motivert av profit. Eiendomseiere oppnår verdiøkning på eiendommer, og entreprenører eller arkitekter som utfører arbeidet, sikrer seg flere oppdrag. Flere aktører fortsetter også med ulovlige terrenginngrep selv etter å ha blitt sanksjonert.

Ulovlig terrenginngrep foregår over hele Norge, og noen er meget alvorlige. Økt etterspørsel etter hytter under pandemien har bidratt til å øke utbyggingstempoet både i fjellet og langs sjøen. Opparbeidelse av kunstige strender og utbygging og sprenging av fjell i strandsonen langs norskekysten er en vedvarende utfordring. Det er også eksempler på at vernede lakseførende vassdrag flyttes av personer som ønsker å bygge hytter eller beskytte innmark.

Barn og voksne mishandler dyr

Det er sannsynlig at antall aktører som mishandler og utfører overgrep mot dyr vil øke. Dette har sammenheng med jevnlig rapportering om kjæledyr, som er mishandlet eller drept i kombinasjon med at flere som anskaffet seg kjæledyr under pandemien nå ønsker å kvitte seg med disse. Økt deling på sosiale medier inspirerer også flere enn tidligere til å begå slik kriminalitet. Det er mulig at fysisk vold i hjemmet er en medvirkende årsak til at barn utøver vold mot dyr.

Flere har skaffet seg kjæledyr under pandemien. Imidlertid registrerer dyrevernsorganisasjoner en økning i kjæledyr som omplasseres eller dumpes. Politiet mottar en økende mengde informasjon om dyr som fremstår som torturert og drept. Metodene er varierte, og det benyttes både våpen og håndkraft. Internett og sosiale medier brukes i økende grad til å offentliggjøre videoer som viser frem tortur eller ulovlig avliving av dyr. I enkelte tilfeller vitner dyrelikene om at gjerningspersonen ønsker å vise frem

torturen, og at fremvisningen er en viktig del av handlingen. I flere tilfeller mistenkes unge gutter for slik vold.

Barn er både voldsutøvere og mottakere av bilder og videoer av vold og seksuelle overgrep mot dyr. Både kvinner og menn anmeldes for å ha begått seksuelle overgrep mot hunder. Det er flere eksempler på at menn som begår seksuelle overgrep mot dyr også oppbevarer overgrepsmateriale av barn. Forskningsgruppen for dyrevelferd ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet utgav i 2020 *Vold mot dyr og vold i nære relasjoner*. Rapporten beskriver forskning som viser til at i familier der det forekommer dyremishandling, er dette en indikasjon på at det også er forhøyet fare for vold i hjemmet.

5.

TRUSLER MOT IKT- SIKKERHET OG DIGITAL INFRASTRUKTUR

Med trusler mot IKT-sikkerhet og digital infrastruktur menes kriminalitet mot datasystemer. Slik kriminalitet begås først og fremst for økonomisk vinning, men også for å skade maskinvare eller digitale tjenester, eller for å få urettmessig tilgang til sensitiv informasjon.

5.1 SITUASJONSBEKRIVELSE

Trusselbildet i det digitale rom blir stadig mer komplekst. Omfanget av kriminaliteten er stort. Økt digitalisering av både offentlig og privat sektor gir kriminelle og andre aktører større handlingsrom. Aktørene spenner fra enkeltpersoner til organiserte kriminelle og statlige aktører. Flere aktører har blitt dyktige til å skjule digitale spor. Dette vanskeliggjør avdekking og etterforskning av den kriminelle aktiviteten og identifisering av de som utfører den. De organiserte kriminelle aktørene som er identifisert, befinner seg i utlandet.

Fremdeles er det mennesker som utgjør en av de største sårbarhetene og som vitende eller uvitende tilrettelegger for et vellykket

datainnbrudd. Phishing er en form for sosial manipulasjon hvor mottakere av elektronisk kommunikasjon blir lurt til å installere skadevare eller oppgi sensitive opplysninger som brukernavn og passord. Sistnevnte er en av de vanligste metodene kriminelle aktører bruker for å få uautorisert tilgang til datasystemer.

Datainnbrudd er både et lovbrudd i seg selv og et sentralt ledd i utøvelsen av annen alvorlig kriminalitet. Konsekvensene og alvorligheten av innbruddet vil avhenge av intensjonen til aktørene og verdiene som trues. Løsepengevirus kan føre til store kostnader ved driftsstans, og store utbetalinger for å få gjenopprettet driften. Datainnbrudd med andre formål kan også medføre store økonomiske tap og problemer hvis sensitiv informasjon kommer på avveie, for eksempel som ledd i industrispionasje eller sabotasje. En rekke norske offentlige og private virksomheter har blitt utsatt for datainnbrudd det siste året.

I 2020 og 2021 ble det avdekket flere omfattende leverandørkjedeangrep internasjonalt. Leverandørkjedeangrep innebærer at aktøren lykkes både i å

kompromittere programvaren fra produsentene og systemer hos selskapenes kunder. Aktørene kan derfor få urettmessig tilgang til mange nettverk og systemer gjennom ett enkelt innbrudd.

Verktøy og tjenester som kan benyttes for å begå datakriminalitet kan kjøpes på det åpne eller det mørke nettet. Slike verktøy og tjenester øker gjennomføringsevnen til kriminelle aktører og fører til mer datakriminalitet. Det tilbys også opplæring i datakriminalitet. Noen aktører selger løsepengevirus og tilgang til kompromitterte bedriftsnettverk til mindre kompetente aktører, som igjen gjennomfører utpressingen.

Omfanget av tjenestenektangrep er svært stort. Flere norske bedrifter og virksomheter har det siste året blitt rammet av betydelige tjenestenektangrep. De aller fleste tjenestenektangrep i Norge blir avverget av automatiserte sikkerhetsløsninger.

5.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Utenlandske kriminelle retter løsepengevirus mot privat og offentlig sektor

Norske bedrifter og offentlige virksomheter vil bli utsatt for løsepengevirus. Det er sannsynlig at virksomheter med samfunns-kritiske funksjoner vil bli rammet av løsepengevirus.

Løsepengevirus rettet mot bedrifter og virksomheter anses som den største trusselen i det digitale rom. Dette begrunnes med en jevn økning i antall hendelser og mulighet for høy profitt, samt liten fare for identifisering og straffeforfølgelse. Det siste året har aktørene i økende grad benyttet dobbel utpressing. Det vil si at de stjeler data i tillegg til å kryptere, og truer med publisering.

Aktørene oppnår tilgang ved bruk av phishing, utnyttelse av lekkede eller svake passord og ved å utnytte sårbarheter i programvaren eller nettverkene til offeret.

Bedrifter og virksomheter med tidskritiske prosesser er sårbare mål. Løsepengevirus medfører økonomiske tap, men kan også gjøre at kritisk infrastruktur blir satt ut av funksjon.

Datainnbrudd mot private og offentlige virksomheter

Norske bedrifter og offentlige virksomheter vil bli utsatt for datainnbrudd og datatyveri. Det er sannsynlig at virksomheter med samfunnskritiske funksjoner vil bli utsatt for datatyveri eller datamanipulasjon som følge av datainnbrudd.

Datainnbrudd uten påfølgende bruk av løsepengevirus utgjør en alvorlig trussel mot norske virksomheter, særlig ved tyveri av data. Motivasjonen for kriminelle aktører er hovedsakelig økonomisk vinning, som kan oppnås ved direkte utpressing av offeret, eller ved å selge stjålet informasjon eller illegitime systemtilganger til andre kriminelle eller statlige aktører. Den stjålne informasjonen kan for eksempel være sikkerhetsgradert informasjon, brukernavn og passord, bedriftshemmeligheter eller personsensitive opplysninger. Aktører kan ha tilgang til datasystemer over lang tid uten å bli oppdaget.

6.

TRUSLER MOT
GRENSESIKKERHET OG
INDRE SIKKERHET

Med trusler mot grensesikkerhet og indre sikkerhet menes kriminalitet som truer indre og ytre Schengen-grenser og tryggheten på territoriet. Dette omfatter blant annet ID-misbruk* og grenserelatert kriminalitet som smugling av varer og migranter, i tillegg til irregulære grensepasseringer og ulovlig opphold.

6.1 SITUASJONSBESKRIVELSE

2020 og store deler av 2021 var preget av strenge innreiserestriksjoner og omfattende grensekontroll. Dette førte til et stort antall bortvisninger av både EU-, Schengen- og tredjelandsborgere på grensen, i hovedsak begrunnet i folkehelse. Lavere mobilitet av utlendinger over grensene til Norge reduserte omfanget av menneskesmugling og irregulær migrasjon.

Migrasjonspresset mot Europa fortsetter å være høyt av flere viktige årsaker, blant annet krig, fattigdom og befolkningspress. Det store antallet flyktninger og migranter som befinner seg i Tyrkia og nærområdene til Schengens yttergrense, utgjør også en

vesentlig årsak til migrasjonspresset. Det samme gjør utviklingen i Hviterussland, som har opplevd økt tilfang av migranter og press mot sine østlige landegrenser mot Polen, Litauen og Latvia siden forsommeren 2021.

Misbruk av legale ordninger er en kjent handlingsmåte for å tilrettelegge for innreise og omgå strenge kontrolltiltak på grensene, også blant menneskesmuglere. De vanligste metodene er misbruk av asyltillatelser som danner grunnlag for andre oppholdstillatelser. Et annet eksempel er familiegjenforening gjennom proformaekteskap, noen ganger mot vederlag, for å sørge for opphold for familie, venner eller andre. Det forekommer også misbruk av student- og faglærtillatelser og misbruk av visum. I tillegg utgir noen seg for å være fra krigs- og konfliktområder for å oppnå opphold på uriktig grunnlag. Kriminaliteten rammer og involverer barn, for eksempel i tilfeller der foreldrene oppgir feil opplysninger som danner grunnlaget for barnas oppholdstillatelse og gjør at opphold blir basert på uriktig identitet.

Misbruk av legale ordninger medfører samfunnsøkonomiske tap og direkte skader for ulike deler av offentlig forvaltning, bank

* ID-misbruk er i PTV definert som benyttelse av falske eller forfalskede ID-dokumenter eller kopier og bilder av slike dokumenter, samt benyttelse av andres ekte ID-dokumenter og urettmessig utstedte ekte ID-dokumenter. Begrepet inkluderer også personer som oppgir uriktig identitet ved blant annet søknad om asyl.

og forsikring. Dette misbruket bidrar til å undergrave en regulert og kontrollert innvandring, og medfører ofte en trussel mot velferdsordninger ved at ytelser og tilskudd utbetales på uriktig grunnlag.

ID-misbruk utgjør en sikkerhetstrussel og inngår i alle typer grensekryssende kriminalitet, som menneskesmugling og menneskehandel, samt smugling av narkotika, våpen og stjalne kjøretøy. I tillegg tilrettelegger ID-misbruk for økonomisk kriminalitet, korrupsjon, vinningskriminalitet og terrorisme.

Europols trusselvurdering fremhever ID-misbruk som en av de alvorligste kriminalitets-truslene EU står overfor. ID-misbruk utgjør en sikkerhetstrussel ved at man ikke kjenner identiteten til personer som oppholder seg i riket eller utøver arbeid som krever sertifisering. Videre kan ID-misbruk benyttes for å unngå straffesanksjoner. Mangelfull ID-kontroll kan bidra til at norske myndigheter utilsiktet hvitvasker falske identiteter i norske registre.

En særlig negativ utvikling er at markedet for misbruk av ekte ID-dokumenter vokser. Imposter* og morfing** er eksempler på

alvorlige trusler fordi de krever høy kompetanse å avdekke. Skjerpet grensekontroll gir også vekst i markedet for stjalne og falske dokumenter, særlig de som er av god kvalitet.

Det er registrert en økning i misbruk av ekte ID-dokumenter i 2021 sammenlignet med samme periode i 2020. Dette henger sammen med økningen i trafikk over grensene som følge av lettelse i reiserestriksjonene. Antall avdekkede tilfeller av ID-misbruk øker vanligvis i perioder med økt trafikk, som for eksempel i sommerferien.

* *Imposter*: En person som utgir seg for å være en annen, som kan innebære at personen benytter et identitetsdokument som tilhører en annen.

** *Morfing*: En sammenstilling av to eller flere bilder, som manipuleres slik at det ligner på samtlige avbildede personer.

6.2 SÆRLIG ALVORLIGE KRIMINALITETSTRUSLER

Aktørers misbruk av ekte norske ID-dokumenter øker

Det er sannsynlig at det vil bli en økning i utlån av norske reisedokumenter til familiemedlemmer eller bekjente i utlandet. Det er sannsynlig at misbruk av norske dokumenter vil øke som resultat av samfunnets økende krav til sikker identifisering.

Det er økt behov for sikker identifisering av brukere som ønsker tilgang til ulike offentlige og private tjenester. Økende grad av digitalisering og redusert behov for personlig oppmøte forutsetter og forsterker utviklingen av sikker identifisering.

Det var en økning i registrert misbruk av norske ID-dokumenter i 2021 sammenlignet med 2020. Økningen skyldes tredjelandsborgere som låner ut norske reisebevis,

utlendingspass og oppholdskort for å tilrettelegge for innreise til Norge og Schengen for familie og venner.

Misbruket av norske dokumenter* omfatter både gyldige ID-dokumenter som pass, førerkort og nasjonalt ID-kort, samt dokumenter som kan forveksles med gyldige ID-dokumenter, som oppholdskort og digitale førerkort. I tillegg blir norske førerkort benyttet og godtatt som legitimasjon for en rekke ulike tjenester i det norske samfunnet.

* Norske dokumenter er i denne sammenheng norske identifikasjonsmidler som benyttes og godtas som bevis på ID for eksempel pass, ID-kort, bankkort med bilde og førerkort. Det er ulik grad av sikkerhet knyttet til disse ID-bevisene, og det varierer hva slags dokumenter ulike tjenestetilbydere godtar som ID-bevis.

Politiets trusselvurdering 2021 er en av flere offentlige trussel- og risikovurderinger som utgis i første kvartal hvert år. De mest relevante er nevnt nedenfor:

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er Norges nasjonale innenlands etterretnings- og sikkerhetstjeneste, underlagt justis- og beredskapsministeren. PST har som oppgave å forebygge og etterforske alvorlig kriminalitet mot nasjonens sikkerhet. Som ledd i dette skal tjenesten identifisere og vurdere trusler knyttet til etterretning, sabotasje, spredning av masseødeleggelsesvåpen, terror og ekstremisme. Vurderingene skal bidra i utformingen av politikk og støtte politiske beslutningsprosesser. PSTs årlige trusselvurdering er en del av tjenestens åpne samfunnskommunikasjon der det redegjøres for forventet utvikling i trusselbildet.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er Norges fagmyndighet for forebyggende nasjonal sikkerhet. Direktoratet gir råd om og gjennomfører tilsyn og andre kontrollaktiviteter knyttet til sikring av informasjon, systemer, objekter og infrastruktur av nasjonal betydning. NSM har også et nasjonalt ansvar for å avdekke, varsle og koordinere håndtering av alvorlige IKT-angrep. «Risiko»-rapporten er NSMs årlige vurdering av risikobildet for nasjonal sikkerhet. I rapporten vurderer NSM hvordan sårbarheter i norske virksomheter og samfunnsfunksjoner påvirker risikobildet, i lys av trusselbildet slik det vurderes av Etterretningstjenesten og PST. Rapporten anbefaler også tiltak for å redusere risiko forbundet med sikkerhetstruende virksomhet.

Etterretningstjenesten (E-tjenesten) er Norges utenlandsetterretningstjeneste. Tjenesten er underlagt forsvarssjefen, men arbeidet omfatter både sivile og militære problemstillinger. E-tjenestens hovedoppgaver er å varsle om ytre trusler mot Norge og prioriterte norske interesser, støtte Forsvaret og forsvarsallianser Norge deltar i, og understøtte politiske beslutningsprosesser med informasjon av spesiell interesse for norsk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik. I den årlige trusselvurderingen «FOKUS» gir E-tjenesten sin analyse av status og forventet utvikling innenfor tematiske og geografiske områder som tjenesten vurderer som særlig relevant for norsk sikkerhet og nasjonale interesser.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. DSB har siden 2011 gjort risikoanalyser av alvorlige hendelser som kan ramme det norske samfunnet. De omfatter både naturhendelser, store ulykker og tilsiktede handlinger. Risikoanalysene går på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer for å få fram kunnskap og skape bevissthet om det brede spekteret av følgehendelser og konsekvenser. De har en lengre tidshorison enn de årlige vurderingene til etatene nevnt over.

Politiets trusselvurdering 2022

Utgitt: Februar 2022

Utgiver: Kripos